

Jordbruksverket

Diarienummer  
31-575/11

**Konsekvensutredning till Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd  
(SJVFS 2011:XX) om hägnade vilda fåglar**

Enligt förordning (2007:1244) om särskild konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet som överväger nya eller förändrade regler utreda reglernas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning.

---

## **1 Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå**

I Sverige förekommer det att vilda fåglar (fasaner, gräsänder och raphöns) hålls i hägn och förökas för utsättning för jaktändamål. Det krävs tillstånd för djurhållningen enligt Jaktförordningen (1987:905) och tillstånd för vilthägn krävs enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:20). Naturvårdsverkets föreskrifter reglerar inte djurskyddet, utan Naturvårdsverket hänvisar till Jordbruksverket i denna fråga. Idag är dock djurskyddet för dessa fåglar inte reglerat, vilket skapar problem vid såväl kontrollåtgärder som rådgivning gällande denna typ av djurhållning.

Uppgifter om hur många fåglar som sätts ut årligen saknas, då varken tillstånd eller rapporteringsskyldighet finns för dessa utsättningar. Det finns heller inga samlade uppgifter om var utsättningarna sker. I Naturvårdsverkets rapport "Effekter av spridning av genetiskt främmande populationer" (SNV Rapport 5881, 2008) anges siffrorna (inhämtade via personliga kontakter) för Skåne 2005 vara: 90 000 fasaner; 50 000 gräsänder och 20 000 raphöns samt för Södermanland samma år: 18 000 fasaner; 21 000 gräsänder respektive 9 000 raphöns.

Vid en studie som gjordes vid Umeå universitet 2004, konstaterades att av 87 hade endast 64 stycken tillstånd för sin verksamhet. En inventering som Sveriges Lantbruksuniversitet gjorde 2007, gav siffran 84 registrerade uppfödare, samt utöver dessa, 20 stycken i Jordbruksverkets AI-register (upprättades i samband med utbrotten av aviär influensa). I studien konstateras också att ett mer detaljerat regelverk samt mer forskning behövs. Områden där de ovan nämnda studierna menar att mer kunskap behövs är fr a inhysning och hälsa hos både avelsfåglar och ungfåglar; miljöberikning och sysselsättning; gruppstorlekar och ljusintensitet; läkemedelsanvändning; samt förhållandena efter utsättning i naturen.

Sveriges Yrkesjägarförening (SYF) organiserar merparten av de jägare som är verksamma med fågeluppfödning och utsättning. Föreningen bedriver även utbildning för sina ca 160 medlemmar och har egna rekommendationer och allmänna råd för uppfödningen av fasaner, raphöns och gräsänder. Dessa är komplement till den jaktetiska policy som föreningen tillsammans med Svenska Jägarförbundet, Sveriges Jordägarförbund, Svenska Kennelklubben och Lantbrukarnas Riksförbund har utarbetat (se [www.jagareforbundet.se](http://www.jagareforbundet.se)). Det finns dock ett antal uppfödare som inte är utbildade och inte heller är medlemmar i SYF. Det finns också jägare som i liten skala köper in hägnuppfödda fåglar och håller dem i egna mindre hägn en kortare tid, innan de sätts ut i naturen. Det leder inte sällan till djurskyddsproblem – fåglar som svälter, flockvis blir dödade på vägarna etc – då fåglar inte fötts upp på ett sådant sätt att de klarar sig då de sätts ut i naturen. Jordbruksverket anser att nationella djurskyddsregler är nödvändiga för att höja den allmänna standarden för uppfödning och utsättning av vilda fåglar i naturen. I arbetet med förslaget till författning har SYF varit behjälpliga med att organisera studiebesök under sommaren 2009, då sammanlagt 10 uppfödningensanläggningar av varierande storlek och inriktning besöktes i Mälardalen och i Skåne.

#### **1 kap. 5 §**

Paragrafen innehåller krav både på tillsyn och kunskaper, vilket är A och O för en bra djurhållning. För att höja den allmänna standarden på hållningen av vilda fågelarter i hägn, är dessa mycket viktiga.

#### **1 kap. 6-34 §§**

För att säkerställa ett gott djurskydd i alla delar av djurhållningen och då inhysningen av fasaner, gräsänder och raphöns ofta sker i byggnader som tidigare använts för mer traditionella lantbruksdjur, har de delar av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:15) om djurhållning inom lantbruket m.m. som är relevanta även för hägnade vilda fåglar, reviderade och kompletterade med föreskrifter gällande voljärer och hägn, tagits med.

#### **1 kap. 35-39 §§**

En viktig del i djurhållningen av hägnade vilda fåglar är då de ungfåglar som fötts upp sätts ut i naturen. Det är ett kritiskt moment som är avgörande när det gäller skyddet av djuren. Förslaget till föreskrifter grundar sig dels på den ovan nämnda jaktetiska policyn, dels på diskussioner som förts under Jordbruksverkets besök hos olika uppfödare. Jordbruksverket har också vid flera tillfällen blivit kontaktade av privatpersoner och djurskyddsorganisationer som reagerat då stora ansamlingar av fr a unga raphöns och änder, vilka varit oförmögna att klara sig själva, påträffats.

#### **2 kap. 1-7 §§, 3 kap. 1-8 §§ samt 4 kap. 1-7 §§**

Förslaget anger artspecifika krav gällande fasaner, gräsänder och raphöns. Kraven ska tillgodose såväl vuxna, infångade fåglars behov, som ungfåglars behov av tillvänjning till och träning för att klara av att sättas ut i naturen.

### **2 Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd**

En alternativ lösning skulle kunna vara riktlinjer som branschen, i form av ovan nämnda organisationer, själv utarbetar. De har dock redan tagit fram dels en jaktetisk policy,

dels rekommendationer och allmänna råd. Alla som föder upp vilda fåglar är dock inte organiserade och det finns inga krav på att de ska följa policy/rekommendationer. Men när man med en sådan lösning inte alla uppfödare vars verksamhet skulle behöva omfattas av ett regelverk.

### **3 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen**

Alla som håller och föder upp vilda fåglar på det sätt som beskrivs ovan. Med ovanstående siffror som ledning, rör det sig om ett drygt hundratal uppfödare samt ett okänt antal som köper in och håller fåglar i hägn en kortare tid.

### **4 Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen**

Det blir ingen större förändring för de företagare som idag följer branschens rekommendationer, eftersom förslagets måttangivelser bygger på bl a dessa rekommendationer. Dock kan de strängare kraven vad gäller avelsvoljärer, ge en merkostnad. Framförallt gäller detta för uppfödare av raphöns, uppskattningsvis ett 20-tal, av vilka flera idag håller sina avelsdjur i minkburar eller andra typer av mindre burar, utan markkontakt. Detta är en hållningsform som Jordbruksverket länge varit negativt till, vilket klargjorts i olika sammanhang vid förfrågningar, varför kraven i denna föreskrift snarast bör vara förväntade. Kostnaden för den enskilde producenten bör inte vara nämnvärt högre än för större burar, vilket skulle vara alternativet till markvoljärer. För att göra det möjligt för dessa uppfödare att fasa ut sina burar, föreslås en femårig övergångsperiod för 4 kap. 1§.

### **5 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen**

Dessa typer av fåglar omfattas av EU-gemensam lagstiftning som rör både handel och smittskydd. Enligt handelsdirektivet 2009/158/EG ska anläggningar ha ett godkännandenummer. De omfattas också av krav på registrering i Jordbruksverkets fjäderfäregister.

### **6 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser**

Det finns inga formella krav på när föreskrifterna måste träda i kraft. Dock bör detta ske så snart som möjligt under 2011, då föreskrifter efterfrågats av såväl branschen själv, som forskare, länsstyrelser, djurskyddshandläggare och ideella djurskyddsintressenter.

#### **Kontaktperson**

Kristina Odén (fjäderfä), Jordbruksverket, tel 036-15 61 25,  
e-post, [kristina.oden@jordbruksverket.se](mailto:kristina.oden@jordbruksverket.se)